

Aluehallinnon töiden järjestelystä.

A. A. Räsänen.

Aluehallinnon alalla toimivien viranomaisten työt ovat metsätalouden voimaperäistyessä paisuneet tavattoman laajoiksi ja monipuolisiksi. Hoitoalueiden töistä, joiden suunnittelussa ja suorituksessa monesti vaaditaan myös mm. lainopillista ja teknillistä asiantunteumusta, on eri aikoina kertynyt niin monenlaisia ohjeita ja määräyksiä, että niitä tuskin kukaan jaksaa täydellisesti pitää mielessään. Tämän vuoksi on jo kauan odotettu nykyajan vaatimusten mukaista uutta käsikirjaa tai muuta vastaavaa yhtenäistä ohjekokoelmaa hoitoalueen hallinnasta ja hoidosta. Tällainen onkin parhaillaan työn alaisena metsähallituksessa.

Jos haluamme aluksi mainita jotain yleistä aluehallinnon töiden järjestelystä, niin on sanottava, että kaikkien töiden menestyksellinen suunnittelu ja suoritus perustuu melkoiselta osaltaan siihen, miten hyvin hoitoalueen henkilökunta ja ennen kaikkea aluemetsänhoitaja tuntee hoitoalueensa ja miten heillä on käytännöllistä kykyä töiden järjestelyyn. Hoitoalueet ovat tosin varsinkin maamme pohjoisosissa toistaiseksi liian laajat, mutta nekin aluemetsänhoitaja oppii jo pariissa vuodessa kutakuinkin tuntemaan. Kulku- ja puhelinyhteyksien parantaminen sekä tarmokkaiden työnjohtajien saaminen eri osiin hoitoaluetta ovat tärkeimpiä aluemetsänhoitajien toimenpiteitä, koettaessaan saada työnsä onnistumaan ja mahdollisimman hyvin valvotuiksi. Ammattikirjallisuuteen tutustuminen ja varsinkin retkeilyt toisissa hoitoalueissa, kuten viime syksyinen Itä-Suomen piirikuntaan järjestetty retkeily osottaa, ovat omiaan avartamaan käsityksiä.

Hoitoalueiden työt ovat eri osissa maattamme, erilaatuisista olosuhteista riippuen, monessa suhteessa sangen vaihtelevia, joten niiden suorittamiseen ja järjestelyyn nähden, ottaen lisäksi huomioon töiden monipuolisuuden, on vaikea ja osittain mahdotonkin antaa yhtenäisiä ohjeita. Koska kuitenkin aluehallinnon töiden järjestelyn ensimmäinen ehto on tuntea, mitkä ovat aluehallinnon työt, koetamme seuraavassa niistä ainakin tärkeimpiä tarkastella yksityiskohtaisemmin.

Aluemetsänhoitajille kuuluvat tehtävät on lueteltu 24/8 1922 annetussa metsähallinnon johtosäännössä sekä metsähallituksen eri aikoina antamissa kiertokirjeissä. Sen sijaan kesäkuun 3 päivänä 1921 metsähallinnosta annetussa asetuksessa ei aluemetsänhoitajien tehtäviä ole yksityiskohtaisesti lueteltu. Asetuksen 45 §:ssä on lyhyesti näistä sanottu: „hoitoalueen taloutta hoitaa aluemetsänhoitaja, joka voimassa olevien määräyksien ja saamiensa ohjeiden mukaan johtaa ja valvoo alueen talouteen kuuluvia töitä”.

Metsähallinnon johtosäännössä on aluemetsänhoitajain tehtävistä annettu joukko määräyksiä, joskin yksityiskohtaiset ohjeet ovat löydettävissä metsähallituksen kiertokirjeistä. Metsähallinnon johtosäännön 35 § määrää, että aluemetsänhoitajan tulee valppaasti seurata metsätalouden ja puunjalostusteollisuuden edistymistä ynnä yhteiskunnallisten ja taloudellisten olojen kehitystä, ollen myös ryhdyttävä tarpeellisiin aloitteisiin sekä toimenpiteisiin hoitoalueensa metsätalouden kehittämiseksi. Muut metsähallinnon johtosäännön määräykset aluehallinnon tehtävistä, joita johtosäännössä luetellaan ainoastaan pieni osa, ovat ehkä yksityiskohtaisempia.

Johtosäännön 36 § puhuu ensiksi kartoista ja velvoittaa aluemetsänhoitajia hoitamaan niitä huolellisesti. Hoitoalueen kartastoa on aina, kun aihetta ilmenee, esim. virkamatkoilta palattua, täydennettävä. Samalla on tehtävä muistiinpanoja etenkin niitä töitä varten, joista työohjelman yhteydessä on tehtävä esityksiä. Metsähallitus on lisäksi antanut huhtikuun 14 päivänä 1936 kiertokirjeen suoritettujen hakkausten ja metsänhoitotoimenpiteiden kartoille merkitsemisestä, jossa annetaan ohjeet, mitä väritysmerkintää on käytettävä erilaatuisia täys- ja apuväljelyksiä, taimistonperkauksia, harvennuksia ja uudistushakkuita kartoille merkittäessä. Samaa tarkoittavia ohjeita on annettu myös kiertokirjeellä 8 päivältä toukokuuta 1926. Metsänhoitotoimenpiteet on merkittävä metsässä työkartoille, joista ne sitten jäljennetään hoitoalueen arkistossa säilytettävälle valokopiokartoille. Karttaotteita joudutaan hoitoalueessa ottamaan hyvin moniin tarkoituksiin, kuten useihin lausuntoihin, työohjelmaesityksiin, vuokramaa-asioihin, leimaus- ja hakkausehdotuksiin. Hoitoalueiden arkistoissa ollaan siksi paljon ja monenlaisissa tekemisissä karttojen kanssa, että ne jo aluemetsänhoitajan oman työn helpottamiseksi on pidettävä hyvässä järjestyksessä ja ilman etsiskelyä käsille saatavina.

Kuten jo mainittiin, on aluemetsänhoitajain virkamatkojensa ohella tehtävä havaintoja ja muistiinpanoja työohjelmaa varten, ollen aluemetsänhoitajan velvollisuus johtosäännön 37 §:n mukaisesti antaa metsätalouden tarkastajalle muistiinpanonsa ja selostukset virkamatkoillaan tekemistä havainnoista. Työohjelma on yksi kaikkein tär-

keimpiä asiakirjoja, joita vuosittain kussakin hoitoalueessa joudutaan laatimaan. Tärkeimpään ryhmään niistä töistä, jotka työohjelmassa tulevat esille, on vietävä metsänhoitotyöt, suonkuivaus niihin luetuna, sitten seuraavat tietyt, rakennustyöt ym. Ellei aluemetsänhoitaja ole työohjelmaa varten jo vuoden kuluessa tehnyt havaintoja ja suunnitelmia muistiinpanoineen, ei työohjelmassa voida esittää niin asiallista suunnitelmaa hoitoalueen töistä, kuin mitä nykyaika jo vaatii valtion metsätaloudelta. Työohjelmaa ei voida laatia muutamassa päivässä, sillä sen laatiminen edellyttää luonnossa tehtyjä havaintoja ja asiallisia suunnitelmia. Onnistuakseen laatimaan kunnollisen työohjelman ja onnistuakseen hyväksytyjen työesitysten täytäntöön panossa, tulee aluemetsänhoitajan liikkua joka vuosi hoitoalueensa syrjäisimmissäkin osissa. Avustavat metsänhoitajat ja metsätyönjohtajat luonnollisesti voivat paljon avustaa havaintojen ja työsuunnitelmien teossa, samoin on luonnollisesti suuri apu työohjelmien laadinnassa hoitoalueiden taloussuunnitelmista, mutta aluemetsänhoitajan itsensä siitä huolimatta täytyy seurata sekä johtaa hyvin kiinteästi kaikkien töiden suunnittelua ja suoritusta.

Työohjelmien laatimisesta toukokuun 11 päivänä 1909 annettu kiertokirje on jo osittain vanhentunut. Niinpä vuonna 1924 annetun kiertokirjeen mukaan ei leimaustöitä ole otettava työohjelmaan, vaan niistä on sen sijaan helmikuussa lähetettävä piirikuntakonttoreihin erillinen esitys. Vuonna 1920 on määrätty, että työohjelmien „erikoiskustannuslasku”-lomakkeet on niin täytettävä, että eri lehdistöille kirjoitetaan eri momentit, koska tällainen järjestelmä helpottaa työohjelmien käsittelyä metsähallituksessa. Työohjelmat on lähetettävä lokakuun aikana piirikuntakonttoriin, josta ne seuraavan kuu-kauden ajalla lähetetään metsähallitukseen.

Metsäntuotteiden vähittäismyyntiä koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä ei ole johtosäännössä, mutta ne sisältyvät pääasiassa toukokuun 13 päivänä 1919 annettuun kiertokirjeeseen metsänhyödykkeiden vähittäismyynnistä, sekä huhtikuun 22 päivänä 1933 annettuun kiertokirjeeseen käsikaupasta ja hoitoalueiden saatavien perimisestä. Voimassa olevat määräykset vähittäismyynnistä vuoden 1919 kiertokirjeen mukaan rakentuvat sille pohjalle, että vähittäismyynnin kautta on koetettava myydä tavaraa mahdollisimman paljon mahdollisimman edullisesta hinnasta, mikäli tämä saattaa tapahtua pysymällä järkipäisen metsänhoidon ja kestävyysperiaatteen asettamissa puitteissa. Kun nykyään hankintahakkuut, joilla otetaan metsästä samalla kertaa kaikenlaatuista kaupaksi käypää puutavaraa, ovat laajentuneet ja kun useimmissa osissa maata saadaan edullisin ehdoin myydyksi välikirjakaupoilla sekaleimikoita, on käytännössä käynyt niin, ettei

lupakirjoilla yleensä ole haluttu puita myydä ns. leveranssitarkoituksiin. Näin etenkin siksi, että hakkuunvalvonta tavattoman monille pienille hakkuille on suhteellisesti vaikeammin ja kalliimmasti järjestettävissä kuin suurille, ja että lupakirjamyyntien kautta, lukuun ottamatta eräitä poikkeuksia, ei yleensä voida saavuttaa niin suurta kantorahaa kuin hankinta- ja välikirjamyynteillä. Lupakirjamyyntit ovat näin ollen pääasiassa supistuneet kotitarvemyynteihin. Tässä yhteydessä huomautettakoon, että lupakirjojen numerosarjat aloitetaan kesäkuun 1 päivästä numerosta 1, jolloin täyttämättömät lupakirjat palautetaan piirikuntakonttoreihin, mikäli ei ole erikoista lupaa lupakirjavihkon loppuun käyttämiseen annettu. Lupakirjasaatavat on perittävä etukäteen tahi pätevä takaus vaadittava. Todistettavasti puutteenalaisille ostajille voidaan myöntää kotitarvepuista hinnanalennusta aina 50 %, mutta tästä on tehtävä huomautus luovutusilmoituksen muistutussarekkeessa.

Metsähallinnon johtosäännön 45 §:ssä on määräys, että aluemetsänhoitajan tulee olla asiakkaiden tavattavissa sopivasti ilmoitettuina päivinä ja muulloinkin kotona ollessaan, jotapaitsi vilkasliikkeisissä hoitoalueissa voi piirikuntakonttori määrätä aluemetsänhoitajan konttorin aukioloajat. Kun hoitoalueet ovat enimmäkseen sangen laajoja, eikä asiakkaan esim. pienen lupakirja-asian takia kannata lähteä aluemetsänhoitajan konttoriin, on käytännössä pieniä lupakirjajym. asioita täytynyt hoitaa postin, puhelimen ja työnjohtajien välityksellä. Pääasia on, että asiakkaat saavat mahdollisimman vaivattomasti asiansa hoidetuksi.

Vaadittujen lausuntojen ja selvitysten antamisesta säättää metsähallinnon johtosäännön 46 §, että ne on annettava viipymättä. Sama määräys on myös kiertokirjeessä marraskuun 10 päivältä 1905, jossa lisäksi määrätään, että lausunnot on annettava viimeistään kuukauden kuluessa lähetevihkon tms. saapumisesta, paitsi milloin lausunnon antaminen edellyttää tutkimuksen toimittamista metsässä ja sulalla maalla, mutta silloinkin on ajoissa selostus lausunnon viipymisen syistä toimitettava.

Johtosäännön 47 §:n mukaan on aluemetsänhoitajan kuukausittain annettava luovutus- ja tuloilmoitus, hankintatyöilmoitus ja selostus muista suuremmista hänen johdollaan ehkä käynnissä olevista töistä.

Luovutus- ja tuloilmoitusten laatimisesta on voimassa maaliskuun 8 päivänä 1910 annettu kiertokirje, tosin osittain muutettuna kiertokirjeellä tammikuun 8 päivältä 1920, jolloin vahvistettiin uudet luovutus- ja tuloilmoituskavaakkeet. Tammikuun 20 päivänä 1928 on lisäksi määrätty, että luovutusilmoituksissa on luovutettu puumäärä

eriteltävä puulajeittain prosenttisesti. Luovutus- ja tuloilmoitukset on annettava joka kuukaudelta ennen seuraavan kuun 15 päivää. Jos joltakin kuulta ei ole mitään luovutusilmoitukseen tulevaa ja luovutusilmoitus jää antamatta, on aluemetsänhoitajan asiasta piirikuntakonttorille ja aluekassanhoitajalle erikseen ilmoitettava nimenomaan mainiten, ettei metsäntuotteita kysymyksessä olevan kuukauden aikana ole luovutettu.

Metsähallituksen kiertokirjeessä tammikuun 28 päivästä 1922 on määrätty, että puutavaran myyntiä koskevat kauppalikirjat ja niihin liittyvät takaukset on lähetettävä alkuperäisinä metsähallitukselle; hoitoalueen ja piirikuntakonttorin arkistoon jäävät jäljennökset.

Puutavaran luovuttamisesta ja puutavaralaskuista on määräyksiä valtioneuvoston 26/5 1922 ja 10/7 1931 antamissa päätöksissä puiden myynnistä valtion metsistä. Puiden luovutuksesta, lupakirjamyyntejä lukuun ottamatta, on aina laadittava pöytäkirja. Puutavaralaskut pystymyynteistä ja valtion laitoksille luovetuista puutavaroista lähettää aluemetsänhoitaja kolmessa kappaleessa piirikuntakonttoriin, joka ne tarkastaa, hankkii ostajan hyväksymisen ja toimittaa ostajan hyväksymän kappaleen metsähallitukselle. Laskut uittoväylämaksuista lähettää sen sijaan aluemetsänhoitaja heti uiton päätyttyä neljässä kappaleessa suoraan metsähallitukselle, kuten kiertokirje uittoväylämaksujen laskuttamisesta 6 päivältä toukokuuta 1933 määrää. Hankintamyyntit laskuttaa metsähallitus ja laskutuksen jouduttamiseksi on vastaanottodisteet heti luovutuksen tapahduttua lähetettävä piirikuntakonttorin kautta metsähallitukselle.

Metsähallinnon hankintahakkuuksista on annettu yhteinäiset ohjeet metsähallituksen kiertokirjeellä huhtikuun 13 päivästä 1926, joka on kuitenkin alempana mainittuina aikoina kumottu, jäädessä voimaan vain IV ja VII luku. Ensiksi mainittu luku säättää, että vuoden lopulla on toimitettava hankintavarastojen inventoiminen, ollen tulokset varastoilmoituslomakkeelle merkittävänä kahdessa kappaleessa lähetettävä suoraan metsähallitukselle seuraavan helmikuun 15 päivään mennessä. VII:ssä luvussa taasen on mm. määräys siitä, että ennen joulukuun 25 päivää on hoitoalueista suoraan metsähallitukselle lähetettävä kiertokirjeessä annetun mallin mukainen kustannusarvio niistä vahvistetuista hankintatöistä, mitä todella tullaan suorittamaan tammikuun 1 päivän jälkeen saman hankintakauden kuluessa.

Vuoden 1926 hankintakiertokirjeen I luvun, hakkausedotukset, kumoo maaliskuun 18 päivänä 1934 annettu kiertokirje. Siinä säädetään mm., että hankintahakkausedotukset on lähetettävä vuosittain ennen maaliskuun 1 päivää piirikuntakonttoriin. Hakkaus-

Metsänhoitajien jatkokurssit

ehdotuksessa on hankintatyömaalle annettava sama nimi kuin leimaus-ehdotuksessa ja mainittava mm. pitäjän nimi. Hakkausehdotuksessa tulee määrät ilmoittaa leimausluettelon mukaisesti, havu- ja lehtitukeista runkomäärät, mainiten myös keskikuutiot j³:ssa, sulfiitti- ja sulfaattipuut p-m³:ssä, ehdottaen myös minimimitat, kaivospölyt p-m³:ssä kahtena eränä, alle 4" ja 4" +. Halot arvioidaan p-m³:ssä erottamalla koivu- ja havuhalot sekä rautateille kelpaamatomat halot, jos niitä runsaammin ehdotetaan tehtäväksi. Hakkausehdotuksista tulee selvitä luovutuspaikka, uittoväylän nimi ja uittomatkan pituus, jos uitto tulee metsähallinnon suoritettavaksi, veto- matka, valvonta-, hakkuu-, veto-, uitto- ja autokuljetuskustannukset, rahat, kalusto- ja sekalaiset menot sekä arvioitu myyntihinta ja kantoraha. Hakkausehdotukset lähettää piirikuntakonttori metsähallitukseen vahvistamista varten. Hakkausehdotuksen määrä ei saa ilman lupaa ylittää 10 % enemmän koko hankinnalle vahvistettua kuutiomäärää.

Vuoden 1926 hankintakiertokirjeen II luvun, työilmoitukset, kumooa tammikuun 29 päivänä 1934 annettu kiertokirje. Jokaisesta hankintatyömaasta on viimeistään seuraavan kuun 5 päivänä lähetettävä hankintatyöilmoitus kahdessa kappaleessa piirikuntakonttoriin, josta toinen kappale tarkastettuna lähetetään metsähallitukselle. Työilmoituksesta tulee käydä selville kunkin hankintatyömaan ilmoituskuukauden aikana saavutetut työtulokset sekä kaikki saman kuukauden aikana kysymyksessä olevia hankintoja rasittavat kustannukset, jaoteltuina kiertokirjeessä lähemmin mainitulla tavalla. Työväestön lukumäärästä ja ansioista annettavat ilmoitukset, jotka myös vaaditaan tammikuun 29 päivänä 1934 annetun kiertokirjeen loppuosassa, on uudelleen säännöstelty metsähallituksen kiertokirjeessä tammikuun 10 päivältä 1936, koskien työpalkkailmoitusten tekemistä. Tämän mukaisesti on työpalkkailmoitukset kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön määräämille työpalkkailmoituslomakkeille laadittuina lähetettävä kahdessa kappaleessa seuraavan kuukauden 5 päiväksi suoraan metsähallitukselle. Hankinta-, metsänhoito- ym. huomattavampien töiden tarkkailua ja seuraamista varten on suoraan työmailta lähetetty viikoittain työnjohtajan allekirjoittama viikkoselostus piirikuntakonttoriin, aluemetsänhoitajalle ja osissa maata myös työnvälitystoimistoihin.

Vuoden 1926 hankintakiertokirjeen III ja VI luku, varastokirjat ja luovutusilmoitukset, on kumottu kiertokirjeellä maaliskuun 22 päivältä 1934. Tämä kiertokirje sisältää ohjeita hankintakorttien pidosta, vastaanottotodisteiden täyttämisestä ja lähettämisestä metsähallitukselle ja kantorahalaskelmista, jotka viimeksi mainitut on heti kunkin

luovutuksen päätyttyä ja kun hankintakustannukset ovat selvillä, lähetettävä yhdessä kappaleessa suoraan metsähallitukselle. Kantorahalaskelmaan sisältyy myös vertailutaulukko. Hankintapuutavaroita luovutusilmoitukseen viettäessä on sarakkeessa „metsämaa” käytettävä samaa nimitystä kuin työilmoituksessa ja luovutusilmoituksen muistutussarekkeeseen on merkittävä sen metsähallituksen kirjeen numero ja päiväys, jolla hankinta on vahvistettu.

Hankintakalustosta ja sen luettelomisesta on voimassa kiertokirje toukokuun 9 päivältä 1933. Kaluston hankkimisesta on tehtävä suunnitelma jo hakkausehdotuksessa, ja hankittu esine on heti oston jälkeen kalustoluetteloon merkittävä. Hankintakalusto, kuten lenkit, keksit, veneet ym., on sopivalla tavalla merkittävä. Vuoden lopulla toimitetaan hankintakaluston inventoiminen ja viimeistään tammikuun 31 päivänä on lähetettävä metsähallitukselle luettelo edellisen vuoden aikana hankitusta kalustosta. Kalustoa siirrettäessä hoitoalueesta toiseen on lähettäjän ilmoitettava esineen ostoarvo ja nykyarvo sekä omaan luettelonsa puneella merkittävä siirron päiväys ja lähetyskirjeen numero, jotka tiedot otetaan edellä mainitun kalustoluettelon ohella metsähallitukselle lähetettävään kalustopoistoluetteloon. Tässä yhteydessä huomautettakoon, että hoitoalueen siitä kalustosta, joka ei ole hankintakalustoa, pitävät sekä aluemetsänhoitajat että piirikuntakonttorit metsähallituksen painattaman kaavakkeen mukaista kalustoluetteloa, sitä jatkuvasti täydentäen, ja kunkin aluemetsänhoitajan tulee vuoden vaihteessa lähettää kalustoluettelonsa mukainen erikoisluettelo piirikuntakonttoriin viimeksi kuluneen vuoden aikana hankitusta sekä poistettavaksi ehdotetusta kalustosta.

Hankintatyöt, joihin leimaustyöt alkutoimenpiteenä liittyvät, muodostavat erittäin tärkeän osan aluehallinnon töistä ja valtion metsätaloudesta. Ne tähtäävät mahdollisimman suuren nettovoiton saamiseen valtiolle ja metsäin hoitoon, joka taasen johtaa metsäin tuoton kohottamiseen. Tämän vuoksi on nämä työt suunniteltava asiaa monelta puolen harkiten. Työn kohteeksi valitsemme näistä syistä, ellei aivan erikoisen painavia syitä muunlaiseen menettelyyn ole, ne metsät, joiden metsänhoidollinen tila yli-ikäisyyden, entisten hakkuiden, kulojen, liikatiheyden tai muiden syiden takia vaatii hakkuita ja sittemmin mahdollisesti erityisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä. On monestakin syystä erittäin tärkeitä, että näiden töiden sijoittamisesta hahmoitellaan jo useammalle vuodelle suunnitelma, jolloin tarkastusten ja työnjohdon helpottamiseksi koetetaan sovitella samoiksi vuosiksi mahdollisimman monia töitä samalle kulmalle hoitoaluetta. Leimaustyö on suoritettava siksi huolellisesti, että se todella muodostuu joko kasvatusta tai uudistushakkaukseksi kunkin metsikön

tilan mukaan. On ehkä aihetta erityisesti korostaa, että hakkuilla on pyrittävä hohottamaan metsän tuottokykyä, jonka vuoksi kohdallisessa kasvussa olevan metsikön käsitteleminen muulla kuin kasvatushakkuulla on arveluttavaa, vaikka siinä olisi nuorenpuoleisia tukkipuitakin. Hakkuut on niin järjestettävä, ettei metsään ainakaan lähivuosina tarvitse uusia hakkuita järjestää, sellaisia tapauksia luonnollisesti lukuun ottamatta, jolloin esim. sahapuut hakataan ensin ja muu tavara seuraavana vuonna.

Hakkaus- ja leimaustöihin liittyvät metsänhoitotyöt sängen läheisesti, jopa niin, että metsähallitus on samassa kiertokirjeessä syyskuun 16 päivältä 1925 antanut ohjeita metsänhoitotöiden suunnittelusta ja metsänhakkausten järjestämisestä, joita ohjeita sisältyy myös kiertokirjeeseen huhtikuun 26 päivältä 1919 hakkausalojen sijoituksesta, metsänuudistustöistä ja kasvatushakkauksista.

Nyt kun metsänparannuslain ansiosta on varoja riittävästi saatavissa varsinaisiin metsänhoitotöihin, on valtion metsänhoitajakunnan pidettävä kunnia-asianaan sitä, että ainakin vanhat hakkuu- ja kuloalueet sekä lepiköt tulevat metsitetyiksi. Toiselta puolen on tarkasti varottava, ettei metsänhoitovaroja käytetä taitamattomasti, mikä saattaa herättää liioiteltuakin arvostelua. Varsinkin metsänhoitovaroilla suoritettavat harvennustyöt on kovin huolella hoidettava, sillä helposti voidaan metsään kaataa mätänemään sellaista puuta, jolla on muutaman vuoden perästä parantuneiden kulkusuhteiden takia melkoinen kauppa-arvo, lehtipuumetsiä voidaan harventaa liiaksi jne. Metsänhoitoasiain hoito on mielestäni se valtion metsätalouden haara, johon on mitä vakavinta huomiota kiinnitettävä. On myönnettävä, että tässä suhteessa ovat olot tavattomasti parantuneet sen jälkeen kun on ruvettu saamaan tuntuvampia käyttövaroja metsänhoidon hyväksi ja metsähallitukseen on otettu erityinen henkilö näitä asioita varten. Metsänhoitoasiain tarkastusta ja ohjausta varten pitäisi metsähallituksessa olla useampi kuin yksi henkilö, joka parhaalla tahdollaankaan ei voi lyhyen kesän kuluessa ehtiä kuin rajoitettuihin paikkoihin. Piirikuntakonttorien virkamiehet, lähinnä piiritarkastajat, eivät ainakaan Pohjois-Suomessa, alueiden tavattoman laajuuden ja hoitoalueiden töiden monipuolisuuden takia ehdi riittävässä määrin ottaa osaa metsänhoidollisten töiden suunnitteluun ja tarkasteluun. Samaa voidaan laajimmassa hoitoalueissa sanoa aluemetsänhoitajistakin. Asiaa voidaan käytännössä parantaa siten, että jokaisessa hoitoalueessa erityisesti valmennetaan yksi avustava metsänhoitaja aivan erikoisesti metsänhoitotöihin ja hänen tehtäväkseen annetaan metsänhoitotöiden suunnittelu, tarkastus ja teettäminen sikäli kuin aluemetsänhoitaja itse ei ehdi näihin töihin.

Edellä on jo viitattu metsähallituksen kiertokirjeisiin metsänhoitotöiden suunnittelusta ja järjestämisestä sekä kartoille merkitsemisestä. Metsänviljelyn kirjanpidosta on nykyään voimassa kiertokirje huhtikuun 14 päivältä 1936, jonka mukaan metsänviljelyksistä on pidettävä aikajärjestyksessä metsänviljelyskirjaa sekä metsänviljelyskortteja metsähallituksesta saatavien kaavakkeiden mukaisesti. Samana päivänä on annettu vielä kiertokirje kirjallisten työmääräysten käyttämisestä metsänhoitotöissä; määräykset liittyvät läheisesti työkartastosta samanaikaisesti annettuihin ohjeisiin. Viimeksi mainitussa kiertokirjeessä on myöskin ohjeet siitä, miten metsänhoitotoimenpiteet lutteloidaan työohjelmassa.

Metsähallinnon johtosäännön 48 § sisältää määräykset siitä, mitä asiakirjoja aluemetsänhoitajan tulee vuosittain lähettää metsähallitukselle ja piirikuntakonttorille. Sen lisäksi mitä edellä jo on tällaisista tehtävistä mainittu, huomattakoon ensiksikin, että hoitoalueista lähetetään viimeistään kunkin toukokuun kuluessa piirikuntakonttoreihin metsähallituksen painattamille kaavakkeille laadittu ns. hakkaus-tilasto, jolla ilmoitetaan eri hakkaustapojen pinta-alat. Hoitoalueiden vuosikertomus on lähetettävä piirikuntakonttoreihin oikea-aan jo seuraavan vuoden tammikuun kuluessa, mutta sen vuoksi, että tammikuussa maksettavat menorastit tulisivat siihen merkityiksi, on asiallisempaa, että vuosikertomukset lähetetään helmikuun alussa. Elokuun 29 päivänä 1923 annettu kiertokirjeen mukaan on aluemetsänhoitajain vuosittain syyskuun 15 päivään mennessä annettava selostus määrärahan tilasta, jolloin erikoisesti on selvitettävä, mikä osa näistä vuoden kuluessa jää varmasti käyttämättä. Eräistä määrärahoista on, tästä yleismääräyksestä poiketen, vaadittu tietoja muina-kin aikoina. Rakennusmäärärahojen käytöstä on vaadittu erityinen lopullinen selostus joulukuulla ja metsänhoitovaroista seuraavan vuoden helmikuulla.

Suonkuivaus-, tietyt ja uittoväylien kuntoonpanotyöt, vaikka ne kuuluvatkin tärkeimpiin töihin hoitoalueissa, on tässä sivuutettu, koska nämä työt tärkeimmiltä osiltaan hoidetaan suonkuivaus- ja insinööri-osaston alaisina töinä. Monista muistakin aluemetsänhoitajille kuuluvista töistä, kuten metsänvartijatilojen katselmuksista ja etenkin asutustoimintaan liittyvistä töistä, olisi mainittava, mutta riittänee kun viimeksi mainitussa suhteessa viittaa näillä luentokursseilla metsäneuvos Jokisen pitämään esitelmään.

Olen edellä luetellut joukon niitä tärkeimpiä tehtäviä, joihin metsähallinnon johtosääntö ja metsähallituksen kiertokirjeet aluemetsänhoitajia velvoittavat. Aluemetsänhoitajain työ on kuitenkin tar-

keiltä osiltaan sellaista, että työ jää parhaimmista kirjallisista määräyksistä ja ohjeista huolimatta puolinaiseksi, ellei asianomainen aluemetsänhoitaja parhaalla tarmollaan antaudu hoitoalueensa hoitoon. Leimaus- ja hakkausohdotus, metsänhoito- ym. työesitykset ja töiden suoritukset jäävät vajaviksi, ellei aluemetsänhoitaja itse ole niitä suunnitellut ja töitä valvonut. Hoitoalueen alempi henkilökunta myös vaatii yhtenäistä kosketusta esimiestensä puolelta pysyäkseen virkeänä. Meillä on joukko hoitoalueita, joissa jo on puhelimit jokaiseen metsänvartija-asuntoon ja jokaiselle työnjohtajalle ja joissa aluemetsänhoitaja matkoilla ollessaankin on melkeinpä jokapäiväisessä puhelinyhteydessä muun hoitoalueen henkilökunnan kanssa, tarkasti valvoen ja ohjaten heidän töitään. Hoitoalueen lukuisat kansliatyöt, joista useat lisäksi ovat sellaisia, etteivät ne vaadi suorittajaltaan metsänhoitajan tietomäärää, ovat sitoneet liiaksi aluemetsänhoitajia kansliaan, mutta toiveita on, että tämäkin epäkohta saadaan lähitulevaisuudessa poistumaan, sillä vakinaista kanslia-apua toivottavasti tullaan aluemetsänhoitajain konttoreihin saamaan.

Ken on hoitoalueissa pitemmän aikaa aluemetsänhoitajana toiminut lienee varmaan tehnyt sen havainnon, että löytyy monta työnjohtajaa ja metsänvartijaa, joilla itsellään on aivan erikoista taipumusta ja kykyä suorittaa määrättyjä hoitoalueiden töitä paremmin kuin toisia. Niinpä jollakin saattaa olla aivan erikoiset taipumukset uittotöiden johtoon, uittolaitteiden rakentamiseen, rakennustöihin jne. Toinen työnjohtaja voi esim. metsänhoitotöiden suorituksessa osottaa paljon suurempaa huolellisuutta ja kätevyyttä kuin toinen. On selvää, että hoitoalueen työt luistavat paljon joustavammin, jos aluemetsänhoitaja tarkoin tuntee työnjohtajainsa ja metsänvartijainsa mahdollisuudet ja taipumukset eri töiden suunnitteluun ja johtoon nähden ja jos aluemetsänhoitaja voi hoitoalueensa työt niin järjestää, että kutakin miestä käytetään mahdollisimman paljon juuri niissä töissä, joihin hänellä on taipumusta ja intoa. Hänen ammattitaitoaan on pyrittävä juuri näillä aloilla kohottamaan.

Suomalainen sananlasku sanoo: „Kahleissa metsään viety koira ei hauku”. Tästä sananlaskusta on meillä metsänhoitomiehiläkin paljon oppimista. Tarkoitan sitä, etteivät kovin jyrkässä, käskävässä äänilajissa työnjohtajille annetut työmääräykset lisää työn suorittajassa innostusta ja rakkautta sitä työtä kohtaan, joka hänelle on tehtäväksi annettu. Jos sen sijaan aluemetsänhoitaja ahkerasti liikkuu työpaikoilla, hyvässä yhteisymmärryksessä työnjohtajainsa ja metsänvartijainsa kanssa järjestää hoitoalueensa työt, alaisiaan sopivalla tavalla innostaen, herää tällaista esimiestä kohtaan kunnioitus ja luottamus, työ käy kaikille keveäksi ja hedelmiä tuottavaksi.